დამტკიცებულია: შპს ამერიკული საერთაშორისო სკოლა
პროგრესი- ბათუმის გენერალური დირექტორის

მოსწავლის ადაპტაციის წესი

შპს ამერიკული საერთაშორისო სკოლა პროგრესი-ბათუმი

-2024-

მუხლი1. ზოგადი დებულება

1. წინამდებარე დოკუმენტი - ,,მოსწავლის ადაპტაციის წესი“ განსაზღვრავს წესებსა და პირობებს, რომლებიც უზრუნველყოფენ შპს ამერიკული საერთაშორისო სკოლა პროგრესი - ბათუმში (შემდგომში - სკოლა) მოსწავლის ადაპტაციას და გაადვილებს სასკოლო პროცესში პირველკლასელთა, მობილობის წესით გადმოსული მოსწავლეების და სსსმ მოსწავლეების ჩართულობას, ასევე იმ მოსწავლეების ადაპტაციის პროცესს, რომელთა სასკოლო ცხოვრებაში ჩართვას ართულებს ენობრივი ბარიერი.
2. აღნიშნული დოკუმენტის მოქმედება ვრცელდება სკოლაში დასაქმებულ ყველა პირზე, მოსწავლეებზე და მათ მშობლებზე.

მუხლი2. ტერმინთა განმარტება

1. წინამდებარე დოკუმენტში გამოყენებული ტერმინები განიმარტება სკოლის საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე.
2. ამ წესში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

- ადაპტაცია-მოსწავლის უნარი, შეეგუოს სასწავლო პროცესს და სასკოლო ცხოვრებას. დაამყაროს წარმატებული კომუნიკაცია სასკოლო საზოგადოებასთან და ქონდეს შესაძლებლობა, ჩაერთოს საგაკვეთილო პროცესში;
- დეზადაპტაცია-მდგომაროება, როდესაც მოსწავლე ვერ ეგუება სასწავლო პროცესსა და სასკოლო ცხოვრებას. ვერ ამყარებს წარმატებულ კომუნიკაციას სასკოლო საზოგადოებასთან და არ აქვს შესაძლებლობა, ჩაერთოს საგაკვეთილო პროცესში;

მუხლი 3. მოსწავლის სასკოლო ცხოვრებაში ადაპტაციის პრინციპები

1. მნიშვნელოვანი ფაქტორები მოსწავლის სასკოლო პროცესში ადაპტაციისას არის შემდეგ:
   - ✓ მოსწავლის ინდივიდუალური თავისებურებები, მისი ხასიათი;
   - ✓ უფროსიდა-ძმის გამოცდილება, ასეთის არსებობის შემთხვევაში;
   - ✓ სასწავლო დატვირთვის ინტენსივობა და საგანმანათლებლო პროგრამების სირთულე-ხშირია შემთხვევები, როდესაც მოსწავლე ვერ ახერხებს სასწავლო პროგრამის წარმატებით დაძლევას. განსაკუთრებით კი სწავლების საწყის ეტაპზე. აღნიშნულმა არ უნდა დააზიანოს მოსწავლის თვითშეფასება და არ უნდა უბიძგოს მას ისეთი ქმედებებისკენ, რომელიც ხელს შეუშლის მისი აკადემიური ჩვევების ჩამოყალიბებას;
   - ✓ დამრიგებლის როლი-იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლე ვერ ახერხებს წარმატებით ადაპტაციას, სწორედ კლასის დამრიგებელმა უნდა გამოიჩინოს ინიციატივა და წაახალისოს მოსწავლეები, დაამყარონ კომუნიკაცია კლასის ახალ წევრთან. თამაშებს და სხვა ისეთ აქტივობებს, სადაც წარმატების მისაღწევად აუცილებელია კოორდინირებული ქმედებები და ჯგუფის წევრებს შორის კომუნიკაცია. ასევე დიდია დამრიგებლის როლი იმ მოსწავლეებთან, რომლებსაც გააჩნიათ ენობრივი ბარიერი ან კულტურული განსხვავებულობა. ასეთ შემთხვევაში დამრიგებელი იყენებს: თანამედროვე თარგმნის საშუალებებს, აცნობს მოსწავლეებს კონკრეტული კულტურის ზოგადი მახასიათებლებს , გამოხატავს პატივისცემას იმ კონკრეტული კულტურის მიმართ, ამყარებს მარტივი კომუნიკაცია მოსწავლეთან და რთავს საერთო აქტივობებში, როგორიცაა ჯგუფური დავალებები, სხვადასხვა სახის თამაშები და სხვა.

- ✓ მშობლის ფაქტორი- მნიშვნელოვანია მშობლის ჩართულობა. უმეტესად, მოსწავლის დეზადაპტაციის ნიშნები სახლში უფრო შესამჩნევია, ვიდრე სკოლაში. ამდენად, მოსწავლის მშობელი მყისიერად უნდა იქნას ინფორმირებული მოსწავლის ადაპტაციისა თუ დეზადაპტაციის ტემპების შესახებ, რათა დროულად იქნას დეზადაპტაციის ნიშნები გამოვლენილი და მოსწავლეს გაეწიოს შესაბამის იდახმარება;

- ✓ ფსიქოლოგის როლი-იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლეს გამოუვლინდება დეზადაპტაციის ნიშნები, სასურველია მოსწავლის ფსიქოლოგთან გასაუბრება.
- ✓ საორიენტაციო ვიზიტი-სასწავლო პროცესის დაწყებამდე ან პირველივე დღეს უნდა მოხდეს სასკოლო გარემოს დათვალიერება, გაცნობა, მოსწავლისათვის საჭირო საორგანიზაციო საკითხების მიწოდება.

მუხლი 4. პირველკლასელთა ადაპტაცია

1. პირველკლასელებისთვის ტარდება ღია კარის დღე.
2. ღია კარის დღეზე პირველკლასელები ათვალიერებენ სკოლის გარემოს. მშობელები/ კანონიერი წარმომადგენლების ეცნობიან მოსწავლისათვის საჭირო საორგანიზაციო საკითხებს.
3. სასკოლო მზაობისთვის მოსწავლეს მინიმალურად მაინც უნდა ჰქონდეს გამომუშავებული დისციპლინის დაცვისუნარი. უნდა შეეძლოს გარკვეული დროის განმავლობაში კონკრეტული აქტივობების შესრულება, როგორიცაა ხატვა, ძერწვა, გაფერადებადა. ა.შ. ასევე, მნიშვნელოვანია, რამდენად შეუძლია წესების დამორჩილება და სოციალური ადაპტაცია. შესაძლოა, მოსწავლე გონებრივად კარგად განვითარებულია, მაგრამე ემოციურად და ფსიქიკურად მზად არაა სკოლისთვის. ამასთან, სხვადასხვა მიზეზის გამო პირველკლასელები ძალიან განსხვავდებიან ერთმანეთისგან სკოლისათვის მზაობის დონით. არამხოლოდ ინტელექტუალური, არამედ ფიზიკური, პიროვნული და სოციალური მზაობის დონითაც. პირველკლასელი მოსწავლეების საკმაოდ დიდ ნაწილს ასევე, უჭირს ინსტრუქციის შესაბამისად მოქმედება, რაც საგაკვეთილო პროცესის წარმატებით განხორციელების შემაფერხებელ მნიშვნელოვან ფაქტორად შეიძლება იქცეს.
4. მოსწავლის წარმატებულ ადაპტაციაში დიდ როლს ასრულებს მასწავლებლისა და დამრიგებლის პოზიტიური დამოკიდებულება და პროფესიული უნარები. (ეს შესაძლებელია განხორციელდეს თამაშით, მოსწავლისათვის საინტერესო განმავითარებელი აქტივობების გამოყენებით, წახალისებით, დაამყარონ კომუნიკაცია თანაკლასელებთან, იმუშაონ ჯგუფურად და ა.შ.)

მუხლი 5. სსსმ მოსწავლეთა ადაპტაცია

1.სსსმ მოსწავლეთა წარმატებული ადაპტაციისთვის საჭიროა ინფორმაცია ბავშვის ფუნქციური, სოციალურ-ემოციური, წინა აკადემიური, უნარების შესახებ. ასევე, მნიშვნელოვანია ბავშვის ინტერესების, ქცევის თავისებურებების და პიროვნული მახასიათებლების ცოდნა. სკოლამ აღნიშნული ინფორმაცია უნდა მოიპოვოს ბავშვის ოჯახთან თანმიმდევრული კომუნიკაციით. ობიექტურ წყაროს წარმოადგენს მულტიდისციპლინური გუნდის დასკვნა, სადაც დაწვრილებით არის აღწერილი ბავშვის საჭიროებები და მოცემულია სასწავლო პროცესისა და გარემოს მორგების რეკომენდაციები.

2. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვების რეგისტაციის შემთხვევაში, სკოლამ უნდა გაითვალისწინოს მოსწავლის საჭიროებები (მაგალითად ფიზიკური გარემოს ადაპტირებასთან დაკავშირებული საჭიროებები), რათა მომავალმა მოსწავლემ შეძლოს გარემოში თავისუფლად გადაადგილება.
3. რიგ შემთხვევებში შეიძლება გამოიკვეთოს ინკლუზიური განათლების დამხმარე სპეციალისტების მობილიზების საჭიროებაც (სპეციალური მასწავლებელი, ბავშვის ინდივიდუალური ასისტენტი და სხვა). აღნიშნულის საჭიროების შემთხვევაში, დროულად უნდა მოხდეს სათანადო სპეციალისტების შერჩევა.
4. მნიშვნელოვანია, სკოლის მხრიდან მშობლებმა მიიღონ ამომწურავი ინფორმაცია, თუ რა დამხმარე სერვისებია სკოლაში სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებისა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვების მხარდასაჭერად. ასევე, თუ რა კვალიფიკაციის მქონე სპეციალისტები მუშაობენ სკოლაში, როგორ წარიმართება სასწავლო პროცესი, როგორ მოხდება ინდივიდუალური სასწავლოგეგმით სწავლება და სხვა.

მუხლი 6. მობილობით გადმოსული მოსწავლის ადაპტაცია

1. კლასის დამრიგებელი ახლად ჩარიცხულ მოსწავლეს აცნობს კლასის მასწავლებლებს და მოსწავლეებს**.**
2. დამრიგებელი ახლად ჩარიცხულ მოსწავლეს აცნობს თავის უფლება-მოვალეობებს, შინაგანაწესს, მოსწავლის ქცევის კოდექსს და სხვა საჭირო შიდა აქტებს, ასევე, სკოლაში ქცევის ზოგად წესებს და უსაფრთხოების ინსტრუქციებს
3. ახალი მოსწავლეს პირველივე გაკვეთილზე (ან დასვენებაზე) დამრიგებელი აძლევს საკუთარი თავის წარდგენის საშუალებას;
4. სკოლა უზრუნელყოფს ახლადჩარიცხული მოსწავლისათვის სასკოლო გარემოს დათვალიერებას (სააქტო დარბაზის, ლაბორატორიების, კაბინეტების, ეზოს და სხვა ტერიტორიების გაცნობას).
5. დამრიგებელი მუდმივ კომუნიკაციაშია ახალ მოსწავლესა და მის მშობელთან და იგებს ინფორმაციას მოსწავლის განწყობისა და სასკოლო ცხოვრების შესახებ.
6. სასურველია სასწავლო წლის დასაწყისში მოეწყოს სასწავლო შემეცნებით ექსკურსიები, სადაც არაფორმალურ გარემოში, თამაშითა და სხვა აქტივოებებით ხდება მოსწავლეთა უკეთ გაცნობა და ადაპტაცია.

მუხლი 7. მოსწავლეთა მიღება, სწავლის დაწყების პირველი დღე

1. სასწავლო წლის დაწყებისას პირველ დღეს ტარდება განსხვავებული ფორმატით. სკოლის ეზოში მოეწყობა საზეიმო დახვედრა. აღნიშნული ღონისძიების/ მიზანია სხვადასხვა აქტივობების მეშვეობით მოსწავლეების უკეთ გაცნობა და დაახლოება.

მუხლი8. წარმატებული ადაპტაციის ნიშნები

სასკოლო პროცესთან წარმატებული ადაპტაციის ნიშნებია, თუ მოსწავლე:

- ✓ მხიარული, მშვიდიდახალისიანია
- ✓ სწრაფად პოულობს მეგობრებს თანაკლასელებს შორის
- ✓ სიამოვნებს მასწავლებლებსა და თანაკლასელებზე საუბარი

- ✓ დაუძაბავად ასრულებს მასწავლებლის მითითებებს და ადეკვატურად რეაგირებს შენიშვნებზე
- ✓ სიამოვნებს სკოლაში წასვლა და სკოლისათვის მზადების პროცესი
- ✓ მოსწონს სასკოლოცხოვრების წესი
- ✓ არ აქვს სკოლასთან, მასწავლებლებსა და თანაკლასელებთან დაკავშირებული შიშები.

მუხლი 9. რეკომენდაციები მოსწავლის წარმატებული ადაპტაციისას

1. იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლის ადაპტაციის პროცესი წარმატებით მიმდინარეობს, ამის შესახებ უნდა ეცნობოს მშობელს და განემარტოს, რომ მოსწავლეს არ გააჩნია დეზადაპტაციის ნიშნები.
2. მოსწავლის წარმატებული ადაპტაციისას არ არის საჭირო დამატებითი სპეციალური ღონისძიებების გატარება. თუმცა, აუცილებელია, მოსწავლე წახალისდეს პოზიტიური კომენტარებითა და შექებით.

მუხლი10 დეზადაპტაციის ნიშნებია:

- ✓ მოსწავლის სწრაფად და ხშირად გადაღლა
- ✓ მოსწავლის აშკარად გამოხატული სურვილი, არ წავიდეს სკოლაში
- ✓ მოსწავლე შესაძლოა ხშირად უჩიოდეს თავისტკივილსა და უმადობას
- ✓ მოსწავლეს უჭირს საღამოს ჩაძინება და დილით გაღვიძება
- ✓ მოსწავლეს არ ჰყავს მეგობრები სკოლაში
- ✓ მოსწავლე ხშირად გამოხატავს უკმაყოფილებას მასწავლებლის მოთხოვნების მიერ
- ✓ მოსწავლე თავს არიდებს თანაკლასელებთან კონტაქტს
- ✓ მოსწავლეს უჭირს სასკოლო მოთხოვნების შესრულება, ვერ/არ იცავს სასკოლო წესებს
- ✓ მოსწავლის მხრიდან საგაკვეთილო პროცესზე სრულყოფილად დასწრების თავის არიდება/საგაკვეთილო პროცესიდან გათავისუფლების ხშირი მცდელობა.

მუხლი11. დეზადაპტაციის პროცესისას განსახორციელებელი ღონისძიებები

1.დეზადაპტაციის პროცესისას მნიშვნელოვანია, რომ მასწავლებლების მიერ იდენტიფიცირებულ იქნას მოსწავლის სასკოლო პროცესში ჩართულობის პროცესი, რასაც უნდა მოყვეს მშობლის დაუყოვნებლივი შეტყობინება და პროცესში ჩართვა.
2. ადაპტაციის პროცესში ჩართულის სკოლის ფსიქოლოგი. ფსიქოლოგმა, საჭიროების შემთხვევაში, უნდა გამართოს გასაუბრება როგროც ინდივიდუალურად მოსწავლესთან, ისე დამრიგებლის თანდასწრებით მშობელთან. ასევე, ფსიქოლოგმა კლასთან გარკვეული აქტივობის ჩატარების გზით უნდა სცადოს მოსწავლეების დაახლოება.
3. აუცილებელია, სკოლაში ყოფნის პირველივე დღეებში ხელი შევუწყოთ მოსწავლეს, ირწმუნოს საკუთარი ძალების და შესაძლებლობების.
4. კლასის დამრიგებლის მხრიდან მშობელს უნდა განემარტოს, რომ მოსწავლის წარუმატებლობამ არ უნდა გააღიზიანოს იგი. ამ დროს მოსწავლეს სჭირდება პოზიტიური განწყობები და რაც შეიძლება ნაკლები სტრესი. ხშირ შემთხვევაში, მიუხედავად რეალური შედეგისა, შესაძლებელია მოსწავლე იქნას წახალისებული დადებითი კომენტარებით და შექებით.

5. სკოლასთან ადაპტაციის პერიოდში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია დღის რეჟიმის სწორად შედგენა. მოსწავლის დატვირთვის შესამცირებლად და გადაღლის თავიდან ასაცილებლად მშობელს უნდა მიეცეს რეკომენდაცია, რომ უზრუნველყოს მოსწავლის დღის რეჟიმის ორგანიზება. საშინაო დავალებები უნდა შესრულდეს არა გვიან საღამოს, ძილის წინ, არამედ ნაშუადღევს. გარდა ამისა, მოსწავლეს უნდა რჩებოდეს დრო თამაშისთვის, გართობისათვის, მისთვის საინტერესო მხატვრული თუ მულტიპლიკაციური ფილმების სანახავად, სასეირნოდ, სხვადასხვა სპორტული აქტივობებისთვის და ა.შ.
6. მშობელს უნდა მიეცეს რეკომენდაცია, რომ მოსწავლე კვირის რამდენიმე დღის განმავლობაში დააკავოს ფიზიკური აქტივობით. ეს ხელს შეუწყობს მოსწავლის სტრესის დონის კლებასა და სიჯანსაღეს.
7. მშობელს უნდა მიეცეს რეკომენდაცია, რომ არავის შეადაროს საკუთარი შვილი. ასეთი შედარებებით შეიძლება მოსწავლეს დავაკარგვინოთ საკუთარი თავის რწმენა და თვითშეფასებაც დავუქვეითოთ.

მუხლი 12. წინამდებარე დოკუმენტის გაცნობა
1. სკოლა უზრუნველყოფს მოსწავლეთა ადაპტაციის წესის გაცნობას სკოლაში დასაქმებული პირებისათვის.
2. სკოლა, საჭიროების შემთხვევაში, ყველა დაინტერესებულ პირს განუმარტავს მოსწავლეთა ადაპტაციის პრინციპებს.

მუხლი13. დასკვნითი დებულებები
1. წინამდებარე დოკუმენტი შემუშავებულია სკოლის ფსიქოლოგის ჩართულობით და დამტკიცებულია სკოლის გენერალური/ აღმასრულებელი დირექტორის ბრძანებით.
2. დოკუმენტში ცვლილებებისა ან/და დამატებების შეტანა ხორციელდება სკოლის გენერალური/აკადემიური დირექტორის ბრძანების საფუძველზე.